

שמות פרק יב

(ב) החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה:

רמב"ן שמות פרק יב פסוק ב

(ב) החדש הזה לכם ראש חדשים - זו מצוה ראשונה שצוה הקב"ה את ישראל על ידי משה, ...

רש"י שמות פרק יב פסוק ב

על חדש ניסן אמר לו, זה יהיה ראש לסדר מנין החדשים, שיהא אייר קרוי שני, סיון שלישי:

רמב"ן שמות פרק יב פסוק ב

... וטעם החדש הזה לכם ראש חדשים, שימנו אותו ישראל חדש הראשון, וממנו ימנו כל החדשים שני ושלישי עד תשלום השנה בשנים עשר חדש, **כדי שיהיה זה זכרון בנס הגדול, כי בכל עת שזכור החדשים יהיה הנס נזכר, ועל כן אין לחדשים שם בתורה, אלא יאמר בחדש השלישי (להלן י"ט א), ואומר ויהי בשנה השנית בחדש השני נעלה הענן (במדבר י"א), ובחדש השביעי באחד לחדש וגוי' (שם כ"ט א), וכן כלם:**

וכמו שתהיה הזכירה ביום השבת במנותינו ממנו אחד בשבת ושני בשבת, כאשר אפרש (להלן כ ח), כך הזכירה ביציאת מצרים במנותינו החדש הראשון והחדש השני והשלישי לגאולתנו, שאין המנין הזה לשנה, שהרי תחלת שנותינו מתשרי, דכתיב (להלן לד כב) וחג האסיף תקופת השנה, וכתיב (שם כ"ט) בצאת השנה, אם כן כשנקרא לחדש ניסן ראשון ולתשרי שביעי, פתרונו ראשון לגאולה ושביעי אליה. **וזה טעם ראשון הוא לכם, שאיננו ראשון בשנה, אבל הוא ראשון לכם, שנקרא לו לזכרון גאולתנו:**

וכבר הזכירו רבותינו זה הענין, ואמרו שמות חדשים עלו עמנו מבבל (ירושלמי ר"ה א ב, ב"ר מח ט), כי מתחלה לא היו להם שמות אצלנו, והסבה בזה, כי מתחלה היה מניינם זכר ליציאת מצרים, אבל כאשר עלינו מבבל ונתקיים מה שאמר הכתוב (ירמיה ט"ז יד - טו) ולא יאמר עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים כי אם חי ה' אשר העלה ואשר הביא את בני ישראל מארץ צפון, חזרנו לקרא החדשים בשם שנקראים בארץ בבל, להזכיר כי שם עמדנו ומשם העלנו הש"י. כי אלה השמות ניסן אייר וזולתם שמות פרסיים, ולא ימצא רק בספרי נביאי בבל (זכריה א ז, עזרא ו טו, נחמיה א א) ובמגילת אסתר (ג ז). ולכן אמר הכתוב בחדש הראשון הוא חדש ניסן, כמו הפיל פור הוא הגורל (שם). ועוד היום הגוים בארצות פרס ומדי כך הם קוראים אותם ניסן ותשרי וכלם כמונו. והנה נזכיר בחדשים הגאולה השנית כאשר עשינו עד הנה בראשונה:

תלמוד בבלי מסכת חולין דף ס עמוד ב

רבי שמעון בן פזי רמי, כתיב: +בראשית א'+ ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים וכתב: את המאור הגדול ואת המאור הקטן!

אמרה ירח לפני הקב"ה: רבש"ע, אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד? אמר לה: לכי ומעטי את עצמך! אמרה לפניו: רבש"ע, הואיל ואמרתי לפניך דבר הגון, אמעיט את עצמי? אמר לה: לכי ומשול ביום ובלילה, אמרה ליה: מאי רבותיה, דשרגא בטיהרא מאי אהני? אמר לה: זיל, לימנו בך ישראל ימים ושנים, אמרה ליה: יומא נמי, אי אפשר דלא מנו ביה תקופתא, דכתיב +בראשית א'+ והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים, זיל, ליקרו צדיקי בשמיד: +עמוס ז'+ יעקב הקטן שמואל הקטן +שמואל א' י"ז+ דוד... הקטן. חזייה דלא קא מיתבא דעתה, אמר הקב"ה: הביאו כפרה עלי שמיעטתי את הירח! והיינו דאמר ר"ש בן לקיש: מה נשתנה שעיר של ראש חדש שנאמר בו +במדבר כ"ח+ לה' - אמר הקב"ה: שעיר זה יהא כפרה על שמיעטתי את הירח.

דברים פרק ה

(טו) לא תרצח ס ולא תנאף ס ולא תגנב ס ולא תענה ברעך עד שוא: ס
(יז) ולא תחמד אשת רעך ס ולא תתאוה בית רעך שדהו ועבדו ואמתו שורו וחמרו וכל אשר לרעך: ס

מדרש שלשה וארבעה

(ה') שלש מדות טובות ברא הקב"ה בעולמו, ואלו הן יצר הרע וקנאה ורחמים.

בראשית פרק כו

(יד) ויהי לו מקנה צאן ומקנה בקר ועבדה רבה ויקנאו אתו פלשתים :

שמות פרק כ

(ד) לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אני יקוק אלהיך אל קנא ... :

R. Hirsh (p.262)

קנא means to demand something as your right, or to stand up for your own or someone else's rights which have been violated. ... I am אל קנא – that is what I am, I should not be Who I am, if I were not קנא אל, this קנא is a specific distinguishing mark which differentiates Me from all that men call gods. You can not think of Me without realising that I am קנא אנכי as the Personality Who bears you and the whole universe, as ה' on Whose sole Will every future moment of the world depends, as אלהיך Who took you out to arrange and guide your whole future history, and your whole life and actions, I am אל קנא, I exclude all else and demand the whole of yourself, with all your present and all your future.

במדבר פרק יב

(ג) והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה :

משנה מסכת אבות פרק ב משנה ד

עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך.

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף מב עמוד א

דאמר רב יהודה : ברוך [וכו'] אשר במאמרו ברא שחקים וברוח פיו כל צבאם חק וזמן נתן להם שלא ישנו את תפקידם ששים ושמחים לעשות רצון קונם פועלי אמת שפעולתן אמת. וללבנה אמר שתתחדש עטרת תפארת לעמוסי בטן [ז"א : ישראל] שהן עתידין להתחדש כמותה ולפאר ליוצרים על שם כבוד מלכותו ברוך אתה ה' מחדש חדשים.

ישעיהו פרק ל פסוק כו

והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים ביום חבש יקוק את שבר עמו ומחץ מפתו ירפא : ס

רד"ק ישעיהו פרק ל פסוק כו

...רוב המפרשים פירשו פסוק זה לעתיד, ויש שפירשו כמשמעו ואיננו נכון, ויש שפירשו משל לרוב הטובה שתהיה לעתיד בימי המשיח, וכן הוא...

מצודת דוד ישעיהו פרק ל פסוק כו

(כו) כאור החמה - תבהיק אורה כמו אור החמה :
יהיה שבעתים כאור וכו' - יהיה שבעה פעמים ככה וחזר ופירש שיהיה כאור שבעת הימים ביחד והוא ענין משל על רוב הטובה כלפי שנאמר ביום רעה שמש וירח קדרו (יואל ב) :